

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
Національний технічний університет
"Харківський політехнічний інститут"

Посохов І.М., Кобєлева Т.О.

Методичні вказівки
до виконання курсового проекту зі спеціальності
292 «Міжнародні економічні відносини»
з дисципліни «Ціноутворення на світових товарних ринках»

Рецензент: д.е.н., професор Дюжев В.Г.

Затверджено на засіданні кафедри
організації виробництва та управління
персоналом

Протокол № 8 від 23.03. 2017 р.

Харків 2017 рік

Методичні вказівки до виконання курсового проекту зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» з дисципліни «Ціноутворення на світових товарних ринках» / Укладачі проф. Посохов І.М., доц. Кобелева Т.О. – Харків: НТУ «ХПІ», 2017. –12 с.

Методичні вказівки

Курсовий проект студента – це науково-практичне дослідження обраної теми і оформлюється відповідно до вимог, прийнятих в НТУ «ХП».

Курсовий проект з дисциплін професійного спрямування як одна з основних і ефективних форм самостійної роботи студентів є важливим етапом підготовки бакалаврів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини».

Мета курсового проекту полягає в поглибленні та закріпленні теоретичних і практичних знань, отриманих студентом в процесі вивчення дисципліни «Ціноутворення на світових товарних ринках». Виконання курсового проекту дозволяє визначити і оцінити ступінь засвоєння теоретичного матеріалу та вміння застосовувати теорію при вирішенні конкретних практичних ситуацій.

У процесі виконання курсового проекту студент повинен отримати навички самостійної роботи з різними сучасними інформаційними джерелами з обраної теми (наукова і періодична література, законодавчо-нормативна база з досліджуваної проблеми (в тому числі внутрішні нормативні документи організації), дані статистичної та бухгалтерської звітності, матеріали, розміщені в Інтернеті тощо) і аналізу конкретних виробничих ситуацій. Виконання курсового проекту дозволить студенту глибше вивчити основні питання професійного спрямування та на підставі цього робити самостійні висновки і прогнози.

У курсовому проекті студент повинен всебічно і глибоко розкрити зміст теми, показати знання літературних джерел. Зміст проекту має відповідати плану, який, в свою чергу, повинен розкривати суть даної теми, її внутрішню структуру і логіку дослідження.

Зміст теоретичного розділу курсового проекту має відповідати сучасному рівню розвитку економічної науки. Студент повинен глибоко і всебічно висвітлити актуальність проблеми. Якщо в економічній літературі немає єдиної точки зору з питань, які досліджує студент, то в цьому випадку слід привести думки кількох авторів, критично їх оцінити і викласти свої погляди з даного питання. Це допоможе глибше засвоїти матеріал.

Аналітичний розділ студент виконує на підставі зібраної інформації.

Рекомендації, пропозиції, прогнози та заходи щодо вдосконалення досліджуваної проблеми можуть бути розроблені студентом як самостійно, так і на підставі вивчення та узагальнення передового досвіду, освітленого в літературних джерелах. Вони повинні бути обґрунтованими, реальними, мати теоретичну і практичну цінність.

Обсяг курсового проекту повинен бути в межах 35-40 сторінок стандартного формату.

Головна вимога до написання курсових проектів – це самостійність, особиста ініціативність, творчий підхід до написання курсового проекту та його плану.

У методичних вказівках наведено тематику курсового проектування, яка має бути використана при написанні курсових проектів. Кожен студент, автор курсового проекту, може на свій розсуд, проконсультувавшись з викладачем, сформулювати зміст роботи.

Номер варіанта курсового проекту повинен відповідати номеру студента за списком в журналі групи або має бути узгодженим з викладачем.

Критерії оцінки курсових проектів

Підсумкову, диференційовану оцінку курсового проекту визначає комісія, що призначається кафедрою.

1. Курсовий проект не допускається до захисту і повертається на доопрацювання, якщо:

- роботу представлено на кафедру (на перевірку) для рецензування з порушенням термінів, встановлених кафедрою (викладачем, який викладає цю дисципліну);

- робота написана на тему, що не включена до переліку тем курсових проектів з даної дисципліни або не узгоджена з викладачем;

- робота виконана не самостійно;

- структура і логіка побудови плану роботи не відповідає вимогам і темі курсового проекту;

- курсовий проект не зброшурований (тобто листи не скріплені).

2. В процесі оцінки враховується ряд важливих показників якості курсового проекту, а саме:

- чіткість формулювання мети і завдання курсового проекту, складність досліджуваних у роботі проблем, відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням;

- якість і глибина теоретико-методологічного аналізу проблеми; широта і адекватність методологічного апарату; якість критичного огляду літературних джерел, наявність наукової полеміки, посилань на літературні джерела і визначення власної думки студента-учасника курсового проекту;

- системність і глибина аналізу статистичних та фактичних матеріалів, наявність і переконливість узагальнень і висновків з аналізу, наявність і якість ілюстративних матеріалів в тексті роботи, використання економіко-математичних методів, соціологічних та інших досліджень;

- наявність і логічний зв'язок заходів, пропонованих для вирішення досліджуваної проблеми в роботі з проведеним аналізом фактичних і статистичних матеріалів, їх актуальність.

Критерії оцінювання знань та вмінь студентів щодо підготовки курсових робіт фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» наведено в таблиці 1.

Таблиця 1. Критерії оцінювання знань та вмінь студентів щодо підготовки курсових робіт фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			Позитивні	негативні
1	2	3	4	5
90–100	A	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
82–89	B	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу, що передбачений дисципліною; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	відповіді на запитання містять певні неточності
75–81	C	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	– невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач
64–74	D	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; – вміння розв'язувати прості практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; – невміння розв'язувати складні практичні задачі

60–63	Е	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу модуля, – вміння розв’язувати найпростіші практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу дисципліни; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв’язанні практичних задач
35–59	FX (потрібне додаткове вивчення)	Незадовільно	додаткове вивчення матеріалу дисципліни може бути виконане в терміни, що передбачені навчальним планом	<ul style="list-style-type: none"> – незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу модуля; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв’язувати прості практичні задачі
<35	F (потрібне повторне вивчення)	Незадовільно	–	<ul style="list-style-type: none"> – повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень; – невміння орієнтуватися під час розв’язання простих практичних задач

Тематика курсових проектів

1. Аналіз особливостей ціноутворення в міжнародній торгівлі.
Література: [1], [3], [11], [18], [19], [20], [25], [29], [30].
2. Аналіз особливостей та сучасного досвіду ціноутворення у світовій торгівлі.
Література: [2], [5], [11], [18], [19], [20], [25], [28], [30].
3. Аналіз факторів, що впливають на процес ціноутворення на світових товарних ринках.
Література: [3], [5], [11], [18], [19], [20], [25], [28], [31].
4. Дослідження основних стратегії ціноутворення і використання аналізу беззбитковості.
Література: [2], [5], [11], [18], [19], [20], [25], [28], [30].
5. Реакція ринку на зміну ціни: економічні, конкурентні, емоційні чинники та чинники сприйняття.
Література: [1], [5], [11], [18], [19], [20], [25], [28], [30].
6. Аналіз ціноутворення на взаємозалежні товари.
Література: [18], [19], [20], [21], [22], [23], [25], [28], [30].
7. Дослідження видів цін у міжнародній торгівлі та їх характеристика.
Література: [4], [18], [19], [20], [21], [22], [25], [27], [28].
8. Формування експортної ціни за базисними умовами ІНКОТЕРМС.
Література: [18], [19], [20], [21], [22], [23], [25], [28], [29].
9. Визначення митної вартості. Митно-тарифне регулювання розвинених країн.
Література: [18], [19], [20], [21], [22], [23], [25], [29], [30].
10. Аналіз структури собівартості імпортного товару.
Література: [2], [5], [11], [18], [19], [20], [25], [29], [31].
11. Аналіз специфіки трансфертного ціноутворення.
Література: [1], [2], [9], [18], [19], [20], [21], [25], [29], [30], [31], [36].
12. Дослідження формування світових цін на сировинні товари.
Література: [1], [2], [9], [14], [18], [19], [20], [25], [26], [27], [28], [36].

13.Аналіз особливостей функціонування світового ринку машин і устаткування.

Література: [1], [2], [9], [14], [18], [19], [20], [25], [28], [29], [30], [36].

14.Дослідження особливостей використання техніко-економічних модифікаторів цін.

Література: [18], [19], [20], [22], [23], [24], [25], [29], [30], [31], [32], [33].

15.Аналіз специфіки світової торгівлі послугами.

Література: [18], [19], [20], [22], [23], [24], [25], [29], [30], [31], [32], [33].

16.Характеристика світової транспортної системи та принципи ціноутворення на транспортні послуги.

Література: [18], [19], [20], [22], [23], [24], [25], [29], [30], [31], [32], [33].

17.Аналіз принципів ціноутворення на об'єкти інтелектуальної власності.

Література: [18], [19], [20], [22], [23], [24], [25], [29], [30], [31], [32], [33].

18.Аналіз формування цін у ліцензійній торгівлі.

Література: [18], [19], [20], [22], [23], [24], [25], [29], [30], [31], [32], [33].

19.Дослідження особливостей формування цін на інжинірингові послуги.

Література: [18], [19], [20], [22], [23], [24], [25], [29], [30], [31], [32], [33].

20.Аналіз тенденцій цін на сільськогосподарську продукцію на світових ринках.

Література: [18], [19], [20], [22], [23], [24], [25], [29], [30], [31], [32], [33].

21.Дослідження ринкових методів ціноутворення.

Література: [18], [19], [20], [22], [23], [24], [25], [29], [30], [31], [32], [34].

22.Аналіз методів визначення цін з орієнтацією на попит та з урахуванням конкуренції.

Література: [18], [19], [20], [22], [23], [24], [25], [29], [30], [31], [32], [33].

23.Аналіз аналогових методів ціноутворення.

Література: [18], [19], [20], [22], [23], [24], [25], [29], [30], [31], [32], [34].

24.Аналіз параметричних методів ціноутворення.

Література: [18], [19], [20], [22], [23], [24], [25], [29], [30], [31], [32], [35].

25.Дослідження цінової політики та стратегії. Розрахунок експортної ціни.

Література: [18], [19], [20], [22], [23], [24], [25], [29], [30], [31], [32], [36].

Рекомендована література

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини: навч. посібник / І.В. Амеліна. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 256 с.
2. Андросова Т. В. Міжнародні організації / Т. В. Андросова, В. О. Козуб. – Харків : ХДУХТ, 2006. – 263 с.
3. Бестужева С.В. Міжнародні економічні відносини / С.В.Бестужева – Харківський національний економічний університет. – Х.: ХНЕУ, 2009 р., – 384 с.
4. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини : підручник / С. Я. Боринець. – вид 5-те, переробл. і допов. – К. : Знання, 2008. – 582 с.
5. Воронова А. Е. Міжнародні економічні організації : навчальний посібник / Воронова А. Е., Єрохіна Л. В., Рябенко Л. І. – К. : ВД «Професіонал», 2006. – 352 с.
6. Горбач Л.М., Плотніков О.В Міжнародні економічні відносини: Підручник. – К.: Кондор, 2005. – 266с.
7. Гриффин Р., Пастей М. Международный бизнес. 4-е изд. / Пер. с англ. под ред. А. Г. Медведева. – СПб.: Питер, 2006. – 1088 с.
8. Козик В.В. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Ланкова, Н.Б. Даниленко. – 7-е вид. – К. : Знання, 2008. – 406 с.
9. Конспект лекцій з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для студентів спеціальності 292 „Міжнародні економічні відносини”, укладач д.е.н., проф. Посохов І.М. – НТУ «ХПІ», 2016. – 193 с.
10. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения: Учебник / Под ред. Л.Н. Красавиной. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 576 с.
11. Международные экономические отношения : ответы на экзаменац. вопр. / Н. А. Тарелко, Л. М. Короткевич. – 3-е изд. – Минск : ТетраСистемс, 2012. – 112 с.
12. Международные экономические отношения : учебник. / Под ред. В.Е. Рыбалкина. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 647 с.
13. Мировая экономика и международные экономические отношения : [в 2 ч.] Ч.1 : учебник / под ред. Чл.-корр. РАН, д-ра экон. наук, проф. Р.И. Хасбулатова. – М. : Гардарики, 2006. – 671 с.
14. Мировая экономика и международные экономические отношения : [в 2 ч.] Ч. 2 : учебник / под ред. Чл.-корр. РАН, д-ра экон. наук, проф. Р.И. Хасбулатова. – М. : Гардарики, 2006. – 718 с.
15. Мировая экономика и международные экономические отношения : учебное пособие / Под ред. Л.Е. Стровского. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 287 с.
16. Мировая экономика и международный бизнес : учебник / кол. авторов ; под общ. ред. д-ра экон. наук, проф. В.В. Полякова и д-ра экон. наук, проф. Р.К. Щенина. – 5-е изд., стер. – М. : КНОРУС, 2008. – 688 с.
17. Мировая экономика. Международные экономические отношения. Глобалистика: учебник / А.А. Суэтин. – М.: Кнорус, 2008. – 320 с.

18. Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. Економічна інтеграція України у світове господарство: кол. монографія / За ред. І. М. Посохова, П. Г. Перерви, О. Д. Матросова, В. Г. Дюжева, В. О. Матросової. – Харків : НТУ «ХПІ», 2016. – 450 с.

19. Посохов І. М. Теоретичні та практичні аспекти управління ризиками корпорацій / І. М. Посохов. – Харків.: ПВПП «Слово», 2014. – 499 с.\

20. Посохов І.М. Управління ризиками промислових підприємств: навчальний посібник / І. М. Посохов, В.Г. Дюжев. – Харків: НТУ «ХПІ», 2015. – 220 с.

21. Посохов І. М. Операційні ризики: управління та основні напрями зниження / І. М. Посохов // Вісник економіки транспорту і промисловості (збірник науково-практичних статей). Харків: УДАЗТ. – 2012. – № 37. – С. 229-233.

22. Посохов І. М. Аналіз змісту поняття ризик і наукові підходи щодо визначення сутності ризику / І. М. Посохов // Вісник НТУ «ХПІ». Збірник наукових праць. Тематичний випуск: «Технічний прогрес і ефективність виробництва». – Харків: НТУ «ХПІ». – 2012. – № 5. – С. 101-108.

23. Посохов І.М. Аналіз існуючих підходів до класифікації ризиків / І.М. Посохов // Вісник економіки транспорту і промисловості (збірник науково-практичних статей). – Харків: УДАЗТ. – 2012. – № 39. – С. 67-75.

24. Посохов І.М. Дослідження факторів ризиків корпорацій / І. М. Посохов // Бізнес Інформ. – Харків: Харківський національний економічний університет, 2012. – № 8. – С. 207-211.

25. Посохов І.М. Методичне забезпечення управління ризиками корпорацій / І. М. Посохов // Збірник тез доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції «Маркетинг інновацій і інновації у маркетингу». – Суми: ТОВ «ДД «Папірус», 2012. – С. 211-213.

26. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для студентів спеціальності 292 „Міжнародні економічні відносини”, укладач д.е.н., проф. Посохов І.М. – НТУ «ХПІ», 2016. – 28 с.

27. Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для студентів заочної форми навчання, укладач д.е.н., проф. Посохов І.М., НТУ «ХПІ», 2016. – 26 с.

28. Термінологічний словник з дисципліни „Міжнародні економічні відносини” для студентів спеціальності „Міжнародні економічні відносини”, укладач Посохов І.М. – Харків, НТУ "ХПІ", 2016 р. – 27 с.

29. Посохов І.М. Класифікація методів управління фінансовими ризиками корпорації / І. М. Посохов // Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції . – Харків, 2012. – С. 146-149.

30. Посохов І.М. Побудова системи та розробка механізму управління внутрішніми ризиками взаємодії корпорації промислових підприємств залізничного транспорту / Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Економіка». – 2015. – Випуск 2 (46). – С. 113-221.

31. Посохов І.М. Дослідження ризиків та розробка напрямів вдосконалення управління ризиками корпорації промислових підприємств залізничного транспорту / І. М. Посохов // Вісник НТУ «ХПІ». Збірник наукових

праць. Тематичний випуск: «Технічний прогрес і ефективність виробництва». – 2015. – № 59. – С. 130-134.\

32. Посохов І.М. Заходи щодо розвитку управління внутрішніми ризиками взаємодії корпорації промислових підприємств залізничного транспорту / І. М. Посохов // Promising problems of economics and management: Collection of scientific articles. – Publishing house «BREEZE», Montreal, Canada, 2015. – 500 p. (p. 279-282).

33. Посохов І.М. Дослідження ризиків та розробка заходів зі зниження ризиків промислових підприємств залізничного транспорту / І. М. Посохов, Ю.В. Жадан // Бізнес Інформ. Харківський національний економічний університет. – 2015. – № 11. – С. 176-181.

34. Посохов І.М. Дослідження існуючих наукових підходів до визначення категорій «ризик», «управління» та «управління ризиками» / І. М. Посохов, Ю.В. Жадан // Бізнес Інформ. Харківський національний економічний університет. – 2015. – № 12. – С. 26-32.

35. Посохов І.М. Дослідження існуючих наукових підходів до класифікації ризиків промислових підприємств / І. М. Посохов // Економіка. Фінанси. Право. – Київ: аудиторська фірма «Аналітик» спільно з Академією муніципального управління. – 2016. – № 1. – С. 42-48.

36. Посохов І.М. Дослідження державної політики регулювання ризику в країнах ЄС / І. М. Посохов // Економіка. Фінанси. Право. – Київ: аудиторська фірма «Аналітик» спільно з Академією муніципального управління. – 2016. – № 2. – С. 8-12.